

MEMORANDUM ZWIĄZKU PRZEDSIĘBIORCÓW I PRACODAWCÓW WS. UTRUDNIENÍ ZWIĄZANYCH Z UZYSKIWIANIEM ZWROTU NADPŁATY PODATKU VAT

Jednym z głównych zadań stojących przed rządem wyłonionym wskutek wygranych w 2015 roku przez Zjednoczoną Prawicę wyborów parlamentarnych, a także tego rządu następcami, było uszczelnienie systemu podatkowego. Poza agresywną optymalizacją w zakresie podatku CIT, gdzie międzynarodowe korporacje wykorzystują możliwości pozostawione im przez niedoskonałe przepisy prawne i transferują swoje dochody do rajów podatkowych, dopiero tam odprowadzając daniny publiczne, istotnym problemem była w ciągu ostatnich lat potężna luka VAT. Państwo przez długi czas traciło dziesiątki miliardów złotych rocznie na działalności oszustów, wyłudzających nienależny im zwrot podatku. Często stosowanym mechanizmem były tzw. karuzele podatkowe, które były opisywane już w wielu raportach i opracowaniach ZPP. W tej chwili luka VAT wciąż istnieje i jest dokuczliwa, ale rząd osiągnął niekwestionowany sukces redukując ją z poziomu 24,5 proc. w roku 2015 do 14 proc. na koniec 2017 roku. Poprawa widoczna jest również w danych dotyczących wpływów z tytułu tego podatku, które bardzo wyraźnie urosły w ciągu ostatnich trzech lat – na taką skalę, że nie można tego tłumaczyć wyłącznie wzmożoną konsumpcją i dobrą koniunkturą gospodarczą.

Niestety, w zakresie systemu podatkowego pozostaje wciąż bardzo dużo pracy do wykonania. Poza zmianami systemowymi, które ZPP postuluje już od dłuższego czasu, nawet w obrębie samego podatku VAT możemy wyszczególnić kilka elementów, których funkcjonowanie wymaga poprawy. Od 2017 roku branża budowlana objęta jest mechanizmem odwrotnego obciążenia VAT, co oznacza że obowiązek rozliczenia podatku zostaje przerzucony ze sprzedawcy na nabywcę. W rezultacie, firmy budowlane będące podwykonawcami, wystawiają odbiorcom faktury bez VAT – nie mogą więc obniżyć należnego VATu o naliczony (który zapłacili już wcześniej, w cenie wykorzystywanych materiałów lub usług). W tej chwili, aby odzyskać pieniądze, muszą wnioskować o zwrot, podczas gdy standardowy termin jego wypłaty wynosi 60 dni. Należy pamiętać, że podwykonawcy z sektora budowlanego to z reguły małe firmy, funkcjonujące na raczej niskich marżach – w rezultacie, długi czas oczekiwania na zwrot nadpłaty VAT stanowi poważny problem z punktu widzenia ich płynności finansowej. W tym zakresie zasadne wydawałoby się zobowiązanie organów podatkowych do szybszego wypłacania zwrotu nadpłaty podatku – aktualna sytuacja grozi stabilności małych przedsiębiorców z branży budowlanej.

Drugą kwestią problematyczną – bezpośrednio powiązaną z opisanym wyżej zagadnieniem – jest kwestia zaliczania nadpłat na poczet innych należności publicznoprawnych. Zgodnie z art. 76 §1 Ordynacji podatkowej, nadpłaty wraz z ich oprocentowaniem podlegają zaliczeniu z urzędu na poczet zaległości podatkowych i bieżących zobowiązań podatkowych. W ten sposób, powstała nadpłata VAT może być łatwo zaliczona na poczet innych zobowiązań podatkowych danego przedsiębiorcy, co ogranicza problem długiego terminu zwrotu nadpłaty. Niestety, Ordynacja podatkowa nie przewiduje możliwości zaliczania nadpłaty na poczet innych należności publicznoprawnych, w tym m.in. składek na ubezpieczenia społeczne. W rezultacie, ZUS (jako organ egzekucyjny) może egzekwować swoją wiarytelność z nadpłaty podatku. Ostatecznie jednak, przedsiębiorca zostaje w takiej sytuacji

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezysi: Tomasz Pruszczyński, Marcin Nowacki

dodatkowo obciążony kosztami egzekucyjnymi – dużo wyższymi, niż ponoszone w rzeczywistości. Wydaje się, że umożliwienie zaliczania nadpłat również na poczet innych, niż zobowiązania podatkowe, należności publicznoprawnych, wyraźnie udrożniłoby przepływy finansowe pomiędzy organami administracji, w tym organami podatkowymi, a przedsiębiorcami. Rozumiemy bowiem, że skrócenie terminów zwrotu nadpłaty VAT może być trudne – m.in. z powodów organizacyjnych i kadrowych. Opisane powyżej rozwiązanie przyczyniłoby się do ograniczenia zagrożenia naruszenia płynności finansowej przedsiębiorców oczekujących na zwrot podatku VAT, ponieważ ich nadpłata mogłaby być na bieżąco zaliczana na poczet innych zobowiązań publicznoprawnych. Implementacja tej propozycji wymagałaby prostej nowelizacji Ordynacji podatkowej (poprzez dopisanie do przepisu art. 76 §1 obowiązkowych składek na ubezpieczenia społeczne oraz składki zdrowotnej), a także wykorzystania istniejących już mechanizmów współpracy i wymiany informacji pomiędzy organami podatkowymi a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Nie jest to zatem postulat kosztowny ani ryzykowny z punktu widzenia bezpieczeństwa interesów Skarbu Państwa. Z punktu widzenia podatnika oraz płatnika składek, obie wspomniane kategorie świadczeń są de facto tożsame – stanowią daniny publiczne, do których uiszczenia jest on zobowiązany. Różnice występują oczywiście na poziomie doktrynalnym (podatek jako świadczenie nieodpłatne, niepowiązane z żadnym konkretnym świadczeniem zwrotnym, podczas gdy składka jest uiszczana na ściśle określony cel), ale wydaje się, że nie mają one na tyle praktycznego znaczenia, by uniemożliwiały one zastosowanie omawianego rozwiązania w praktyce. Z punktu widzenia życia gospodarczego – oba rodzaje świadczeń to po prostu daniny publiczne, do których zapłaty zobowiązany jest przedsiębiorca. Dlatego też zasadne wydaje się, by nadpłata w zakresie podatku VAT mogła być swobodnie zaliczana na poczet zobowiązań wynikających z zaległości w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne.

Zaproponowane rozwiązanie stanowi szczegółową zmianę, niewpływającą gruntownie na kształt polskiego systemu podatkowego. Może ona jednak w istotny sposób przyczynić się do polepszenia kondycji finansowej polskich mikro, małych i średnich przedsiębiorców, w szczególności tych najczęściej dotkniętych problemami związanymi z długim czasem oczekiwania na zwrot nadpłaty VAT. Liczymy zatem, że przedstawiona koncepcja wzbudzi zainteresowanie decydentów politycznych i w rozsądnej perspektywie czasowej zostanie wprowadzona w życie.

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Zarząd: Cezary Kaźmierczak – prezes, wiceprezesa: Tomasz Pruszczyński, Marcin Nowacki